

Datum van
inontvangstneming

:

24/05/2022

Zaak C-218/22

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

24 maart 2022

Verwijzende rechter:

Tribunale di Lecce (Italië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

22 maart 2022

Verzoekende partij:

BU

Verwerende partij:

Comune di Copertino

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Beroep van een werknemer in overheidsdienst tegen zijn werkgever, de gemeente Copertino, strekkende tot erkenning van het recht op een financiële vergoeding ter compensatie voor jaarlijkse vakantie met behoud van loon die wegens vrijwillig ontslag niet is opgenomen vóór het einde van het dienstverband.

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële verwijzing

Krachtens artikel 267 VWEU wenst de verwijzende rechter te vernemen of de Italiaanse regeling – volgens welke niet-opgenomen vakantiedagen niet mogen worden uitbetaald in geval van vrijwillig ontslag van de werknemer in overheidsdienst – verenigbaar is met artikel 7 van richtlijn 2003/88 en artikel 31, lid 2, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna ook: „Handvest”).

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht en nationale rechtspraak

Decreto-legge 6 luglio 2012, n. 95 - Disposizioni urgenti per la revisione della spesa pubblica con invarianza dei servizi ai cittadini nonché misure di rafforzamento patrimoniale delle imprese del settore bancario, convertito, con modificazioni, dall'articolo 1, comma 1, della legge 7 agosto 2012, n. 135 (wetsbesluit nr. 95 van 6 juli 2012 - Spoedeisende bepalingen ter herziening van de overheidsuitgaven met behoud van de dienstverlening aan de burger en maatregelen ter versterking van de kapitaalpositie van ondernemingen uit de banksector, met wijzigingen omgezet bij artikel 1, lid 1, van wet nr. 135 van 7 augustus 2012). Met name artikel 5, lid 8, waarin onder meer is bepaald dat de vakantiedagen waarop het overheidspersoneel recht heeft, moeten worden opgenomen volgens de toepasselijke regels en in geen geval leiden tot de uitbetaling van een vervangende vergoeding. Deze bepaling geldt ook indien het dienstverband eindigt als gevolg van mobiliteit, ontslag, opzegging, pensionering en het bereiken van de pensioenleeftijd. Schending van deze bepaling leidt niet alleen tot de terugvordering van de onverschuldigd betaalde bedragen, maar ook tot de tuchtrechtelijke en bestuursrechtelijke aansprakelijkheid van de verantwoordelijke leidinggevende.

Arrest nr. 95/2016 (IT:COST:2016:95) van de Italiaanse Corte costituzionale (grondwettelijk hof). In dat arrest heeft de Corte costituzionale de geuite twijfels omtrent de grondwettigheid van artikel 5, lid 8, van wetsbesluit nr. 95/2012 ongegrond verklaard en geoordeeld: *„3.1.– Wat de letterlijke bewoordingen betreft, is het niet zonder betekenis dat de wetgever het verbod op de betaling van een vervangende vergoeding in verband brengt met situaties waarin de beëindiging van het dienstverband voortvloeit uit een keuze of een gedraging van de werknemer (ontslag, opzegging) of uit een gebeurtenis (mobiliteit, pensionering, bereiken van de pensioenleeftijd), waarbij het hoe dan ook mogelijk is om het opnemen van de vakantie tijdig te plannen en het noodzakelijke evenwicht tussen de organisatorische keuzes van de werkgever en de voorkeuren van de werknemer met betrekking tot zijn vakantieperiode te verwezenlijken.*

3.2.– De bewoordingen stroken met het doel van de restrictieve regeling om het ongecontroleerde gebruik van de „uitbetaling” van niet-opgenomen vakantie tegen te gaan.

Naast andere kostenbesparende maatregelen beoogt de betrokken regeling te bevestigen dat vakantie bij voorrang daadwerkelijk moet worden opgenomen om een correcte planning van de vakantieperiode te bevorderen [...].

Dit is de context van het strikte verbod op de uitbetaling van vervangende vergoedingen, dat ertoe strekt misbruik te bestrijden zonder nadeel te berokkenen aan de werknemer die geen schuld treft.

[...]

[Uitgesloten] van de werkingsfeer van het verbod zijn gebeurtenissen waardoor het dienstverband eindigt, die geen verband houden met de wil van de werknemer en het organisatievermogen van de werkgever.

Deze uitlegging is bovendien in overeenstemming met de arresten van de Corte di cassazione (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Italië) en de Consiglio di Stato (hoogste bestuursrechter, Italië), volgens welke een werknemer recht heeft op vergoeding voor de vakantiedagen die hij niet heeft opgenomen om een reden die hem niet kan worden toegerekend [...].

5.– Wanneer de bestreden regeling juist wordt uitgelegd, doet zij geen afbreuk aan het recht op vakantie zoals dat wordt gewaarborgd door de [grondwet] en bepalingen van internationaal (verdrag nr. 132 van de Internationale Arbeidsorganisatie van 1970 betreffende de jaarlijkse vakantie met behoud van loon, bekrachtigd en uitgevoerd bij wet nr. 157 van 10 april 1981) en Europees recht [artikel 31, lid 2, van het Handvest van de grondrechten [...], richtlijn [...] 93/104 [...]]”.

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure

- 1 Verzoeker, BU, was van 1 februari 1992 tot 1 oktober 2016 als „leidinggevend instructeur” in dienst bij de gemeente Copertino.
- 2 Een eerste verzoek van verzoeker om te worden ontslagen, teneinde in 2015 met pensioen te kunnen gaan, werd door de pensioeninstantie (INPS) afgewezen op grond dat verzoeker niet voldeed aan de voorwaarden voor pensionering.
- 3 Verzoeker bleef derhalve in dienst en verzocht vervolgens opnieuw om te worden ontslagen en vervroegd met pensioen te gaan met ingang van 1 oktober 2016. Daarop is hij op 1 oktober 2016 vrijwillig uit dienst getreden.
- 4 Verzoeker stelt dat hij in de periode 2013-2016 79 vakantiedagen niet heeft kunnen opnemen en derhalve verzoekt om die vakantiedagen uit te betalen.
- 5 De gemeente Copertino wijst verzoekers verzoek af op grond dat hij in 2016 vakantie heeft opgenomen – waaruit blijkt dat hij zich bewust was van zijn verplichting om zijn resterende vakantiedagen op te nemen – en dat de resterende vakantiedagen mede wegens zijn ontslag niet zijn opgenomen. Zij beroept zich dus op artikel 5, lid 8, van wetsbesluit nr. 95/2012.

Korte uiteenzetting van de motivering van de prejudiciële verwijzing

- 6 De verwijzende rechter merkt om te beginnen op dat het doel van de litigieuze nationale regeling duidelijk blijkt uit het opschrift van artikel 5: „Beperking van de overheidsuitgaven”. Artikel 5, lid 8, past dus in een regelgevend kader dat gericht is op besparingen bij het overheidspersoneel.

- 7 De betekenis van artikel 5, lid 8, kan worden afgeleid uit de gezaghebbende uitlegging door de Corte costituzionale, die heeft geoordeeld dat deze bepaling verenigbaar is met niet alleen de beginselen van de Italiaanse grondwet, maar ook met de beginselen van het Unierecht (Handvest en richtlijn 2003/88).
- 8 Deze uitlegging stelt echter ook een aantal grenzen aan de uitbetaling van vakantiedagen, waarvan vrijwillig ontslag (dat in casu aan de orde is) er onbetwistbaar een is.
- 9 Alleen wanneer de vakantie niet is opgenomen om redenen die niet aan de werknemer kunnen worden toegerekend (bijvoorbeeld ziekte), geldt het verbod op uitbetaling niet.
- 10 Indien deze uitlegging wordt gevolgd (vrijwillig ontslag wordt immers uitdrukkelijk genoemd als een voorbeeld dat uitbetaling uitsluit), dan zou het onderhavige geval moeten vallen onder het in de nationale regeling vastgestelde verbod voor werknemers in overheidsdienst om vakantie te laten uitbetalen.
- 11 Verzoeker heeft namelijk vrijwillig ontslag genomen nadat hij het minimale aantal bijdragejaren had bereikt. Hij heeft de maximumleeftijd voor het ontstaan van het recht op pensioen dus niet afgewacht, maar heeft besloten om vrijwillig uit dienst te treden op het ogenblik waarop hij op grond van zijn aantal bijdragejaren met pensioen kon gaan.
- 12 Bijgevolg valt zijn situatie onder de gevallen waarop het verbod op uitbetaling wegens de noodzaak van beheersing van de overheidsuitgaven van toepassing is.
- 13 Deze uitlegging, waarmee de verwijzende rechter het niet eens is, lijkt af te wijken van de uitlegging die het Hof van Justitie van de Europese Unie ter zake heeft gegeven. Met name het arrest van 25 november 2021, job-medium (C-233/20), lijkt de uitzonderingen op de uitbetaling van niet-opgenomen vakantie te beperken. In punt 31 staat het volgende: „Uit vaste rechtspraak volgt tevens dat artikel 7, lid 2, van richtlijn 2003/88 voor het ontstaan van het recht op een financiële vergoeding geen andere voorwaarde stelt dan dat de arbeidsverhouding is beëindigd en de werknemer niet alle jaarlijkse vakantie heeft opgenomen waarop hij op de datum van de beëindiging van die verhouding recht had”.
- 14 Uit een dergelijk standpunt blijkt duidelijk het potentiële conflict tussen de Unieregeling en de nationale regeling in het genoemde artikel 5, lid 8, van wetsbesluit nr. 95/2012, mede gelet op de uitleggingsgegevens die de Corte costituzionale heeft verstrekt en de bijzonderheden van het geval (beperking ten aanzien van de uitbetaling van vakantiedagen van werknemers in overheidsdienst vanwege de beheersing van de overheidsuitgaven), die verschillen van de voorwaarden die eerder door het Hof zijn onderzocht. Dit bevestigt de noodzaak van het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing.